

การพัฒนานวัตกรรมสื่อร่ำโทนนกพิทิตเพื่อสื่อสารและส่งเสริมการท่องเที่ยว
โดยชุมชน ตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
Development of Ramtone Nokphithid Media Innovation for
Communicating and Promoting Community Based Tourism, Krung
Ching Subdistrict, Noppitham District,
Nakhon Si Thammarat Province

เมธาวี จำเนียร¹ กรกฎ จำเนียร² ทองพูล มุขรักรัษ³ ศศิพัชร บุญขวัญ⁴ ยงยุทธ ปาณะศรี⁵
วรรณภา เทพณรงค์⁶

Methawee Chamnian, Korrakot Chamnian, Thongphun Mukharak,
Sasipat Boonkwan, Yongyut Panasri, Wanna Thepnarong

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างนวัตกรรมสื่อการร่ำโทนนกพิทิตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเพื่อประเมินผลนวัตกรรมสื่อดังกล่าว โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว การประชุมกลุ่มย่อยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อนำมาสร้างนวัตกรรมสื่อการร่ำโทนนกพิทิต และการใช้แบบสอบถามออนไลน์ประเมินผลนวัตกรรมสื่อกับกลุ่มนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อสร้างนวัตกรรมสื่อการร่ำโทนนกพิทิตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ การสร้างนวัตกรรมสื่อในรูปแบบสื่อออนไลน์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อแผ่นพับและป้าย โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการรณรงค์เพื่อการสืบสานร่ำโทนนกพิทิต ประวัติความเป็นมาของร่ำโทนนกพิทิต ทรัพยากรธรรมชาติ

Received: 2020-05-25 Revised: 2021-03-17 Accepted: 2021-04-19

¹ หลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช Department of Communication Art Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: keaosanit@hotmail.com

² หลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช Department of Communication Art Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

³ สาขานาฏศิลป์และการแสดง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช Program of Dramatic Arts and Performance, Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

⁴ หลักสูตรคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช Department of Business Computer, Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

⁵ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช Nakhon Si Thammarat College of Dramatic Arts

⁶ ปราชญ์ชุมชน Community Intellectual

วิถีชีวิต และสถานที่ท่องเที่ยวในตำบลกรุงชิงและการประเมินสื่อ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อประเมินสื่อก่อนนำไปใช้จริงในขณะที่ยังตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อภาพรวมของนวัตกรรมสื่อ และในด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับความพึงพอใจระดับมากทุกด้าน

คำสำคัญ (Keywords): นวัตกรรมสื่อ; ไร่โพนนกกพิต; การท่องเที่ยวโดยชุมชน

Abstract

The research has objectives to create Ramtone NokPhithid Dance innovative media to promote community based tourism and to evaluate this innovative media. The research team used mixed method; interview with tourists and group discussion with involved people to create Ramtone NokPhithid Dance innovative media and online survey with tourists to evaluate this innovative media. The result of this research revealed that the key informants participated in the discussion to create an innovation of Ramtone NokPhithid Dance media to promote community based tourism including online media, television, radio, pamphlet and sign. The content should present campaign for inheriting Ramtone NokPhithid, the history of Ramtone NokPhithid, local natural resource, lifestyle and tourist attractions. When evaluating, the involved community representatives have suggestions for evaluating the media before disseminating while the tourists are satisfied with the highest level of overall media innovation and in other aspects were in the high level.

Keywords: Media innovation; Ramtone Nokphithid Dance; Community based tourism

บทนำ (Introduction)

ตำบลกรุงชิงเป็น 1 ใน 4 ตำบลของอำเภอหนองปีตาของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีคำขวัญประจำตำบล คือ “สัตว์ป่ามากมาย ป่าไม้มากมี อุดมดีสินแร่ งามแต่น้ำตก อ้อมอกขุนเขา เมืองเก่ากรุงชิง” พื้นที่เป็นที่ราบต่ำขนาดใหญ่ในหุบเขา มีภูเขาขนาดเล็กน้อยใหญ่ล้อมอยู่ทุกด้าน โดยทางด้านทิศตะวันออก ทิศเหนือ และทิศตะวันตกจะมีเทือกเขานั้น ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขานัน ส่วนทางด้านทิศใต้จะมีเทือกเขาในอุทยานแห่งชาติเขาหลวง ซึ่งเรียกเทือกเขาทั้งหมดในกลุ่มนี้ว่า “เทือกเขานครศรีธรรมราช” จากสภาพแวดล้อมดังกล่าว ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์จนส่งผลให้เกิดเป็นชุมชนขึ้นมาเรียกว่า “ชุมชนกรุงชิง” (วินิตย์ นิลกรณ์, 2552)

นอกจากกรุงชิงจะมีทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมแล้ว ยังมีศิลปวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์ ชื่อว่า “ไร่โพนนกกพิต” ซึ่งในสมัยสงครามโลกครั้งที่

ที่ 2 สมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งอยู่ในยุคข้าวยากหมากแพง ได้เกิดการร่ำโทนจากภาคกลางกระจายสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อเป็นเครื่องบันเทิงใจประชาชน ทั้งนี้ในพื้นที่กรุงชิง มีพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเข้ามาแฝงตัวอยู่ ทหารจึงได้เข้ามาปราบปรามครูแนบ ล่องลือฤทธิ์ ข้าราชการครูวัดเปียน ได้รับเอารำโทนมาจากในตัวเมืองนครศรีธรรมราชไปเผยแพร่เพื่อคลายความเครียดในสถานการณ์ทางการเมืองขณะนั้นและได้ประดิษฐ์เนื้อร้องและทำนองเพลงขึ้นอีกเป็นร้อย ๆ เพลง มีลักษณะเป็นเนื้อร้องสั้น ๆ และมีทำนองที่สอดคล้องกับเนื้อร้องหนึ่งในนั้นคือ เพลงนกพิติด (เป็นนกในตระกูลนกฮูก นกเค้าแมว) โดยเนื้อร้องและทำนองเน้นความตลกขบขัน แสดงถึงการเกี้ยวพาราสีของนักตัวผู้ตัวเมีย จนกลายเป็นเพลงเอกในพื้นที่กรุงชิง เรียกการรำโทนที่นี้ว่า “รำโทนนกพิติด” (เมธาวี แก้วสนิทและกรกฎ จำเนียร, 2559)

อย่างไรก็ตาม รำโทนนกพิติดได้รับความสนใจสืบทอดจากคนในชุมชนน้อยลง ทั้งเยาวชนและผู้ใหญ่ ที่ผ่านมา จึงได้มีรื้อฟื้นและอนุรักษ์เนื้อร้องรำโทนนกพิติด เพื่อใช้ในการเป็นกิจกรรมท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันเป็นการสร้างสรรค์การรำโทนนกพิติดและเนื้อหาในเพลงร้องประกอบทำรำเพิ่มเติมจากทำรำเดิมให้มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น สร้างความน่าสนใจและร่วมสมัยมากขึ้นเพื่อเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวคนรุ่นใหม่ซึ่งจะเป็นเป้าหมายหลัก และมีเป็นจำนวนมาก เพื่อนำไปวางแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยสื่อใหม่ ตลอดจน เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวหลากหลายกลุ่ม อย่างไรก็ตาม จะต้องมีการพัฒนานวัตกรรมสื่อที่ได้มาจากการวิเคราะห์พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวและจากการระดมความคิดเห็นของชุมชน เพื่อให้ในการสื่อสารรำโทนนกพิติดให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวและผู้สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสร้างนวัตกรรมสื่อการรำโทนนกพิติดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน
2. เพื่อประเมินผลนวัตกรรมสื่อการรำโทนนกพิติดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสาน ทั้งคุณภาพและปริมาณ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่ค้างคืนในพื้นที่ โดยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวน 25 คน เพื่อใช้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการท่องเที่ยว และความต้องการรูปแบบและเนื้อหาสื่อเกี่ยวกับการละเล่นรำโทนนกพิติด จากนั้นจะนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวมาประชุมกลุ่มย่อยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งมาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 15 คน ซึ่งมาจาก 3 กลุ่มคือ แกนนำชุมชน วิทยากรชุมชนด้านการท่องเที่ยว และนักปราชญ์ด้านการรำโทนนกพิติด เพื่อหาแนวทางผลิตนวัตกรรมสื่อรำโทนนกพิติด

สำหรับการประเมินนวัตกรรมสื่อที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตเพื่อสื่อสารและส่งเสริมการท่องเที่ยว จะใช้การประชุมกลุ่มย่อยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสอบถามกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน ในลักษณะแบบสอบถามออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างนวัตกรรมสื่อร่าเริงบันเทิงคดีและประเมินผลนวัตกรรมสื่อ ใช้แบบสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวและแบบสัมภาษณ์การประชุมกลุ่มย่อยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน

สำหรับการประเมินผลจะใช้แบบสัมภาษณ์การประชุมกลุ่มย่อยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนและแบบสอบถามออนไลน์ประเมินนวัตกรรมสื่อ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยจะตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยววัฒนธรรม และการสื่อสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยพิจารณาเนื้อหาทั้งความเหมือน ความแตกต่าง ความเป็นเหตุเป็นผล ความขัดแย้ง เพื่อนำมาจัดหมวดหมู่ และสรุปผลการวิเคราะห์โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัยที่กำหนดไว้เป็นกรอบ

ในส่วนการประเมินผลเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ ในส่วนของคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากการประชุมกลุ่มย่อย สำหรับการใช้แบบสอบถามออนไลน์เพื่อประเมินผลนวัตกรรมสื่อร่าเริงบันเทิงคดีที่ผลิตขึ้นนั้น วิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมแบบสอบถามออนไลน์เพื่อหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

การสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อร่าเริงบันเทิงคดี

นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่จะเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ รองลงมาคือโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง ดังนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ จึงเห็นว่าสื่อที่ควรใช้ในการส่งเสริมเผยแพร่ร่าเริงบันเทิงคดีให้เป็นที่รู้จักคือ สื่อออนไลน์

“ลงยูทูบไว้ว่ามันเป็นการแสดงของหมู่บ้านกรุงชิง อยากให้การแสดงชุดนี้ของหมู่บ้านกรุงชิงเป็นการแสดงพิเศษของจังหวัดนครศรีธรรมราช และเผยแพร่ทางโทรทัศน์” (นักท่องเที่ยว 1, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2562)

สำหรับเนื้อหาสาระที่ควรถ่ายทอดออกไป นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้คงการรำลักษณะเดิมเผยแพร่ออกไป แต่ควรกระตุ้นให้เยาวชนสนใจหันมาสืบทอดร่าเริงบันเทิงคดีเป็นประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่ง

“อยากให้เด็กรุ่นนี้ได้รู้ว่า เมื่อก่อนจะมีการแสดงอย่างนี้ เพราะเด็กตอนนี้ไม่ค่อยได้เห็น จึงอยากให้เห็นว่า ไม่ได้เครื่องดนตรีอะไรมากมาย แค่สองสามอย่างมาประกอบกันก็เป็นเสียงเพลง

ก็ทำให้คนมีความสุข รื่นเริงในแต่ละครั้งที่ได้ดูการแสดง” (นักท่องเที่ยวน 2, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2562)

อย่างไรก็ตาม ยังมีนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งเห็นว่า ควรเน้นการนำเสนอประวัติของรำโทนนกพิติด รองลงมาคือ ธรรมชาติและวิถีชีวิตในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว โดยทำให้เห็นหมวดหมู่ นำเสนอในแต่ละเพลง

ผลการประเมินนวัตกรรมสื่อรำโทนนกพิติด

คณะผู้วิจัยได้จัดเวทีประชุมกลุ่มย่อยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันประเมินนวัตกรรมสื่อประเภทสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์และแผ่นพับที่ผลิตขึ้นก่อนนำไปพัฒนานำเสนอแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวต่อไป

“อยากจะถ่ายทำใหม่ที่ทะเลหมอกกรุงชิงเพราะเป็นที่ที่สวยงามเป็นแหล่งท่องเที่ยวของกรุงชิง ในตอนเช้าจะสวยงามเพราะหมอกลง และเราจะได้ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของเราด้วยไปในตัวสถานที่ ถ่ายทำใหม่อาจจะเห็นเขาเหล็กหรือว่าทะเลหมอกกรุงชิง หรือเขาจิ้งโหล่น อาจจะถ่ายทำในช่วงเวลา 8.00 น” (ผู้ให้ข้อมูล 1, ประชุมกลุ่มย่อย 5 พฤศจิกายน 2562)

“ในแผ่นพับอยากให้ใส่สถานที่ท่องเที่ยวของอำเภอกรุงชิง เช่น น้ำตกกรุงชิง ทะเลหมอกไล่ให้มันดูน่าดึงดูดและตัวอักษรด้านหน้ายังดูแข็งๆอยากให้ใช้ฟอนท์ที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับวีดิทัศน์ เพราะมันจะดูมีความอ่อนช้อยไม่แข็งเกินไป อยากให้เล่นคำว่ารำโทนนกพิติดกรุงชิง นครศรีธรรมราช ในคำว่านครศรีธรรมราชมันยาวเกินไปจึงทำให้คำว่ารำโทนนกพิติดกรุงชิงดูแปลก ๆ หรืออาจจะเปลี่ยนเป็นรำโทนนกพิติดกรุงชิงการเล่นพื้นบ้านสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็คือตัวบนจะได้สั้นกว่าตัวล่างในวีดิทัศน์จะใส่ชั้บไทย ชั้บอังกฤษ หรือว่าพูดบรรยายไปแทนการใส่ตัวอักษรไปในวีดิทัศน์ เพราะว่าคนบางคนอาจจะชอบในการฟังบรรยายมากกว่าการอ่านในวีดิทัศน์ ทำแบบกิ่งสารคดีค่ะ” (ผู้ให้ข้อมูล 2, ประชุมกลุ่มย่อย 5 พฤศจิกายน 2562)

จากการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อประเมินนวัตกรรมสื่อรำโทนนกพิติด สำหรับสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ คณะนักวิจัยได้ถ่ายทำสื่อวีดิทัศน์ใหม่ ณ เขาจิ้งโหล่น เพื่อให้เห็นธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ตำบลกรุงชิงควบคู่ไปกับการนำเสนอบทเพลงและทำรำของรำโทนนกพิติด

ภาพที่ 1 การถ่ายทำสื่อวีดิทัศน์รำโทนนกพิติด ณ เขาจิ้งโหล่น ตำบลกรุงชิง

ภาพที่ 2 วีดิทัศน์ออนไลน์แนะนำรำโทนนกพิติด

ในส่วนของการปรับปรุงแผ่นพับจากข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มย่อย ที่ประกอบไปด้วย กลุ่มแกนนำชุมชน วิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว และปราชญ์ชาวบ้านรำโทนนกพิติดจำนวน 15 คน คณะผู้วิจัยได้จัดวางภาพสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ในพื้นที่ตำบลกรุงชิงในลักษณะเป็นแนวเทือกเขาของพื้นที่ตำบลกรุงชิง ตรวจสอบข้อมูลเพลงและเนื้อหาที่อธิบายเพลงให้ถูกต้อง และทดสอบคิวอาร์โค้ดเพื่อให้ผู้ใช้สื่อสามารถเข้าถึงวีดิทัศน์ออนไลน์ที่ให้ข้อมูลรำโทนนกพิติด

อย่างไรก็ตาม เมื่อทดลองนำไปใช้จริงกับผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน โดยรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม พบว่ายังมีปัญหาในเรื่องการออกแบบและความเหมาะสมในการนำไปใช้งานจึงมีการแก้ไขขึ้นอีกครั้งโดยมีการเพิ่มขนาดตัวอักษรให้ใหญ่ขึ้นจากของเดิม เพื่อให้สามารถอ่านเนื้อหาได้ง่าย มีการเพิ่มความชัดเจนของสีตัวอักษรที่อยู่ในภาพประกอบ และมีการเพิ่มข้อความภาษาอังกฤษบางจุดเพื่อใช้สื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

นอกจากนี้ จากการใช้แบบสอบถามออนไลน์ประเมินนวัตกรรมสื่อร่าโทนนกพิทิต (สื่อวีดิทัศน์ออนไลน์) พบว่า จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนักทองเที่ยวทั่วไป จำนวน 441 คน โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างตามหลักการของทาโร ยามาเน่ (Yamane) ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ

อายุ	จำนวนคน	ร้อยละ
11-20 ปี	75	17.0
21-30 ปี	66	15.0
31-40 ปี	135	30.6
41-50 ปี	119	27.0

51-60 ปี	34	7.7
60 ปีขึ้นไป	12	2.7
รวม	441	100
สถานภาพ	จำนวนคน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	67	15.2
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	174	39.5
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	154	34.9
ปริญญาโท	40	9.1
ปริญญาเอก	6	1.4
รวม	441	100
อาชีพ	จำนวนคน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	77	17.5
รับราชการ	88	20.0
รัฐวิสาหกิจ	92	20.9
ค้าขาย	105	23.8
รับจ้างทั่วไป	53	12.0
เกษตรกร	24	5.4
อื่น ๆ	2	0.5
รวม	441	100

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และช่วงอายุที่น้อยที่สุดคือ มากกว่า 60 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7

ด้านระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าจำนวน 174คน คิดเป็นร้อยละ 39.5รองลงมาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 154 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 น้อยที่สุดคือระดับปริญญาเอกจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4

ด้านอาชีพ จากตาราง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 รองลงมา อาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9 และน้อยที่สุดคือ อาชีพอื่น ๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามนวัตกรรมสื่อร่ำโทนนกพิทิต

ความพึงพอใจคิดคะแนนและเกณฑ์ระดับความพึงพอใจเป็นดังนี้

ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดมีค่าคะแนน 1

ระดับความพึงพอใจน้อยมีค่าคะแนน 2

ระดับความพึงพอใจปานกลางมีค่าคะแนน 3

ระดับความพึงพอใจมากมีค่าคะแนน 4

ระดับความพึงพอใจมากที่สุดมีค่าคะแนน 5

ค่าคะแนนเฉลี่ยมีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

คะแนนค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ข้อ	ประเด็นคำถาม			
1	ความถูกต้องของเนื้อหาและภาพ	4.43	0.53	มาก
2	ความน่าสนใจ/ความคิดสร้างสรรค์	4.45	0.54	มาก
3	ความต่อเนื่องของการนำเสนอ	4.42	0.56	มาก
4	ความทันสมัยของสื่อ	4.46	0.58	มาก
5	ความโดดเด่นของสื่อ	4.43	0.56	มาก
6	การสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	4.49	0.59	มาก
7	ความพึงพอใจในภาพรวม	4.55	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินนวัตกรรมสื่อการร่ำโทนนกพิทิต ผู้ตอบความพึงพอใจในภาพรวมนวัตกรรมสื่อร่ำโทนนกพิทิตมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 อยู่ในเกณฑ์ของระดับความพึงพอใจระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ด้านความทันสมัยของสื่อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ด้านความน่าสนใจ/ความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ด้านความถูกต้องของเนื้อหาและภาพ และด้านความโดดเด่นของสื่อมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.43 และด้านความต่อเนื่องของการนำเสนอมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ซึ่งในแต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์ของระดับความพึงพอใจระดับมากและมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

ผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัย สื่อที่ควรใช้ในการส่งเสริมรำโทนนกพิติด คือ สื่อสังคมออนไลน์ สื่อโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียงตามลำดับ โดยเนื้อหาในการส่งเสริมรำโทนนกพิติดควรแสดงกระตุ้นการสืบสานรำโทนนกพิติดโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ควรมีการบอกกล่าวประวัติความเป็นมาของรำโทนนกพิติดก่อนมีการแสดงหรือเพิ่มเติมในเนื้อเพลง การบอกเล่าความเป็นธรรมชาติและวิถีชุมชนในพื้นที่ และสถานที่ท่องเที่ยวผ่านบทเพลง

สำหรับการประเมินนวัตกรรมสื่อรำโทนนกพิติด จากการประชุมกลุ่มย่อย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนแสดงความคิดเห็นให้มีการปรับปรุงนวัตกรรมสื่อ สำหรับสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ ควรมีการเพิ่มสถานที่ท่องเที่ยวในฉาก การใส่บทบรรยายเสียงและข้อความบรรยายทั้งไทยและอังกฤษ สื่อแผ่นพับ ควรมีการปรับเปลี่ยนการนำเสนอแบบตัวอักษร (font) การเพิ่มภาพสถานที่ท่องเที่ยว และการประเมินนวัตกรรมสื่อการรำโทนนกพิติดทางแบบสอบถามออนไลน์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในภาพรวมนวัตกรรมสื่อรำโทนนกพิติดมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 อยู่ในเกณฑ์ของระดับความพึงพอใจระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ด้านความทันสมัยของสื่อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ด้านความน่าสนใจ/ความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ด้านความถูกต้องของเนื้อหาและภาพ และด้านความโดดเด่นของสื่อมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.43 และด้านความต่อเนื่องของการนำเสนอมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ซึ่งในแต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์ของระดับความพึงพอใจระดับมากและมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การจะทำให้รำโทนนกพิติดกลายเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจจะต้องอาศัยการสื่อสาร โดยคณะนักวิจัยได้นำแนวคิดการสื่อสารการท่องเที่ยวมาเป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมสื่อรำโทนนกพิติดและสื่อสารไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยในการผลิตนวัตกรรมสื่อรำโทนนกพิติด คณะผู้วิจัยใช้หลักการในการสื่อความหมายซึ่ง ธนิก เลิศชาญฤทธิ์ (2554) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. การสื่อความหมายควรมุ่งเน้นที่ความสำคัญ และเรื่องราวที่โดดเด่นหรือมีลักษณะเฉพาะ (unique significance and stories) ของทรัพยากรวัฒนธรรมนั้น ในที่นี้ควรดึงเอกลักษณ์ ความโดดเด่นของรำโทนนกพิติดมานำเสนอ ได้แก่ การเป็นการละเล่นพื้นบ้านในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 บทเพลงและท่ารำที่เป็นเอกลักษณ์ในเชิงบริบทพื้นที่ เป็นต้น
2. แนวทางการสื่อความหมายควรเป็นการสรุปเรื่องราวในลักษณะภาพรวม (inclusive) และผู้ชม/ผู้ใช้สามารถเข้าใจและเข้าถึงใจความได้ง่าย (readily accessible) ในการผลิตนวัตกรรมสื่อแผ่นพับและสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ คณะผู้วิจัยสรุปเนื้อหาให้มีลักษณะสั้น กระชับ ชัดเจน เหมาะสำหรับการรับรู้ของคนทุกเพศทุกวัย
3. การสื่อความหมายควรเคารพความรู้สึกร/อารมณ์ของสถานที่ และคุณค่าทั้งนามธรรมและรูปธรรมของทรัพยากรวัฒนธรรมจากการดำเนินการวิจัยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุก

ขั้นตอน และคำนึงถึงความรู้สึกของชุมชนและพื้นที่ตำบลกรุงชิงในการสร้างสรรค์บทเพลงและทำรำขึ้นมาใหม่ โดยไม่ทิ้งเอกลักษณ์การรำไทพืดแบบดั้งเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาจารย์ รุ่งเจริญ (2557) ที่นำเพลงอีสานมาสร้างสรรค์ โดยจัดองค์ประกอบการแสดง เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับการท่องเที่ยว มีการปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ชม แต่ควรระมัดระวังไม่ให้เป็นการทำลายรูปแบบดั้งเดิมของการแสดง

4. การสื่อความหมายควรให้ประสบการณ์ที่สนุกสนาน รื่นรมย์ และตอบสนองความต้องการของผู้ชม นักท่องเที่ยว หรือผู้บริโภคทั้งนี้ ในการผลิตสื่อวัฒนธรรมรำไทพืดจะมีการประเมินความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่ขั้นสำรวจข้อมูล วางแผนการผลิตสื่อ การดำเนินการผลิตสื่อ และการประเมินผล

5. สิ่งอำนวยความสะดวกและแผนการในการสื่อความหมายควรเลือกสิ่งที่ดีที่สุด (ทั้งในเชิงปฏิบัติและเชิงทฤษฎี) ผ่านการออกแบบอย่างสร้างสรรค์ และควรเป็นนวัตกรรมที่ให้คุณค่าเชิงผลตอบแทนสูง โดยในการวิจัยครั้งนี้ มีข้อมูลจากผลการวิจัยรองรับเพื่อการออกแบบสร้างสรรค์การรำไทพืดที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุดและชุมชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

6. การสื่อความหมายจำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีทักษะเหมาะสมกับภาระงานมีความรู้เป็นมืออาชีพ และมีเครื่องมือเครื่องช่วยในการสื่อความหมายอย่างเพียงพอซึ่งคณะผู้วิจัยได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสื่อความหมายรำไทพืดผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึง การคัดเลือกคนในชุมชนให้สร้างสารสามารถเผยแพร่รำไทพืดได้ด้วยตนเอง

7. การสื่อความหมายรำไทพืดมีข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย ผ่านการวิจัยอย่างน่าเชื่อถือ สามารถทำให้ผู้ชมเข้าใจทรัพยากรวัฒนธรรมได้อย่างทะลุปรุโปร่ง

8. การสื่อความหมายรำไทพืด พยายามให้ก่อให้เกิดความซาบซึ้ง ตระหนัก' ในคุณค่า และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม

นอกจากจะใช้แนวคิดการสื่อความหมายแล้ว การผลิตนวัตกรรมสื่อรำไทพืดหลักการออกแบบและผลิตสื่อมวลชนมาใช้ในการผลิตนวัตกรรมสื่อดังกล่าว ดังที่ ณรงค์ สมพงษ์ (2543) เสนอว่า ในการผลิตสื่อแต่ละครั้งจุดมุ่งหมายในการผลิตเฉพาะสื่อ การวางโครงเรื่อง การเสนอเนื้อหาของสื่อที่มีลักษณะเป็นสื่อภาพหรือสื่อภาพและเสียง รวมไปถึงการเขียนบท โดยในการผลิตนวัตกรรมสื่อรำไทพืด มีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารรำไทพืดที่ได้รับการสร้างสรรค์ใหม่และบทเพลงและทำรำดั้งเดิมเผยแพร่ไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวให้มีความต้องการเข้ามาเรียนรู้รำไทพืดในลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลกรุงชิงผ่านการวิจัยความต้องการของชุมชนและกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศธร ตั้งสะสม (2559) ที่พัฒนาสื่อที่สามารถตอบสนองต่อการใช้งานของนักท่องเที่ยวเงินให้เหมาะสม ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่าประเทศจีนมีการใช้สื่อจากโทรศัพท์มือถือสูงมาก ทำให้เกิดการสร้างสื่อบนปฏิสัมพันธ์บนโทรศัพท์มือถือ รวมถึงงานวิจัย อื่น ๆ งานที่ต้องมีการสำรวจการใช้สื่อก่อนลงมือผลิตสื่อ

ทั้งนี้ เมื่อผลิตนวัตกรรมสื่อร่ำโทนกกพิทิตและเผยแพร่วัตกรรมสื่อแล้ว ควรมีการทดสอบสื่อมวลชนหรือสื่อที่ไ้ผลิต ทั้งการทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผล (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2548) ดังนี้

1. การทดสอบประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการวัดปฏิกิริยาที่มีต่อสื่อมวลชนว่าผู้ดูหรือผู้รับสารมีความรู้สึกรหรือความพอใจต่อสื่อมวลชนอย่างไร เช่น ทางด้านเทคนิคการผลิต เทคนิคการนำเสนอสื่อ ลักษณะของรายการที่ดึงดูดความสนใจ ตลอดจนความเหมาะสมของสารที่ส่งไปด้วย

2. การทดสอบประสิทธิผล (Effectiveness) การทดสอบประสิทธิผลของสื่อ เป็นการวัดผลพฤติกรรมการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้รับสาร หลังจากที่ได้ดูหรือฟังสื่อมวลชนนั้นแล้ว การทดสอบประสิทธิผลจะต้องดำเนินการ วัดตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ก่อนแล้วว่าผู้รับสารมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรมที่มีการคาดหวังไว้หรือไม่ ซึ่งการทดสอบอาจทำการวัดผลได้ 3 ทางคือ ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำนวัตกรรมสื่อร่ำโทนกกพิทิตไปให้ตัวแทนชุมชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของประเมิณนวัตกรรมสื่อในลักษณะการประชุมกลุ่ม และกลุ่มนักท่องเที่ียวและผู้สนใจทั่วไปในลักษณะแบบสอบถามทั้งการทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลสื่อมวลชน ทั้งนี้ ถือเป็นการทดสอบ โดยการใช้แบบวัดผลกับกลุ่มคนซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายจริงในพื้นที่จริง

จากผลการวิจัยที่ได้ พบว่า ชุมชนตำบลกรุงชิงเกิดคณะร่ำโทนกกพิทิตที่สามารถอนุรักษ์และสร้างสรรค์การร่ำโทนกกพิทิตให้ตรงกับความต้งการของนักท่องเที่ียวมากขึ้น ตลอดจนนวัตกรรมสื่อที่คณะผู้วิจัยผลิตขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและผ่านการประเมิณของชุมชนและนักท่องเที่ียว สามารถนำไปใช้ประโยชน์สร้างความพึงพอใจแก่กลุ่มนักท่องเที่ียวและผู้ชมในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ประโยชน์

การผลักดันร่ำโทนกกพิทิตให้สามารถยกระดับเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวของตำบลกรุงชิงได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง วัฒนธรรมอำเภออบพิตาและจังหวัดนครศรีธรรมราช การท่องเที่ียวแห่งประเทศไทย เป็นต้น โดยการเปิดพื้นที่การแสดง สนับสนุนการแสดงในเวทีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และเน้นการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายผ่านช่องทาง ต่าง ๆ ทั้งสื่อออนไลน์ สื่อมวลชน และการบอกกล่าวปากต่อปาก

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ในการประเมิณผลนวัตกรรมสื่อร่ำโทนกกพิทิตที่ผลิตขึ้น ควรมีการศึกษาผลจากการรับสารของจากนวัตกรรมสื่อดังกล่าว นอกจากนี้ ควรมีการประเมิณผลโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มนักท่องเที่ียว หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ

ท่องเที่ยวในระดับจังหวัดนครศรีธรรมราชหรืออำเภอนบพิตำ เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือมุมมองที่น่าสนใจ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนานวัตกรรมสื่อรูปแบบอื่น ๆ ที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในโอกาสต่อไป

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgment)

บทความวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยการสร้างสรรค์การรำโทนนกพิติดเพื่อสื่อสารและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสนับสนุนของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ สกว. ประจำปี 2562

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกตุณี จุฑาวิจิตร. (2548). *การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ณรงค์ สมพงษ์. (2543). *สื่อสารมวลชนเพื่องานส่งเสริม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนิช เลิศชาญฤทธิ. (2554). *การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- พงศธร ตั้งสะสม. (2559). *การออกแบบสื่อปฏิสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตสำหรับนักท่องเที่ยวจีน*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เมธาวี แก้วสนิท และกรกฎ จำเนียร. (2558). *รายงานการวิจัยแนวทางการสร้างการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอนุรักษ์รำโทนนกพิติดของเยาวชน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้เทคโนโลยีสื่อดิจิทัลและสื่อออนไลน์*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.).
- วินิตย์ นิลกรรณ์. (2552). *แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง ตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาจารย์ รุ่งเจริญ. (2557). *การใช้เอกลักษณ์จากศิลปะการแสดงพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี*. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*. 16(1), 47-56.

